

sees, at der er en ikke ringe Afvigelse mellem det, vi ifjor tænkte os i Udvalget, og det, som Ministeriet taar har bragt i Forslag. Naar Udvalget ifjor foreslog, at Skolen skulde deles i 3 Retninger, af hvilke de 2 nærmest ere de, som foreslaaes af Ministeren taar, og den 3die var en nordist-historisk Skole, saa var det, fordi vi erkjendte, at der til en almindelig Dannelse som den, der skal gives i Skolerne, maa fordres saavel visse Kundskaber i forskjellige enkelte tildeels temmelig forskjelligartede Fag som Dvelse i selvstændig Læring, hvilken sidste nærmest erhverves derved, at man grundig beskæftiger sig med en mere begrændset Samling af nær beslægtede Fag. For 2 af disse Skolers Bedkommende gjorde vi altsaa den jamme Betragtning gjældende som den, der maa ligge til Grund for Regjeringens Forslag. Derimod har den høitærede Minister ikke troet at kunne tage Hensyn til den tredie Art Skole, som vi dengang foreslog, og jeg skal derfor tillade mig at paavise, hvorfor vi havde foreslaaet denne tredie Skole, og hvorfor vi troe, at det er uheldigt, at Ministeren i saa Henseende ikke er gaaet med os. Det forekommer os, at naar der er Tale om almindelig Dannelse, saa kan man ikke sige, at denne absolut erhverves gennem et enkelt Fag eller en enkelt Art af Fag, hverken gennem særlig sproglig eller særlig mathematisk Uddannelse. Det forekommer os tværtimod, at hvis man med nogen afgjørende Vægt skulde kunne tale om, at almindelig Dannelse kunde erhverves gennem et enkelt Fag, saa maatte netop Historien være den Videnskab, hvorigennem en saadan fyldigst kan tænkes naaet — Historien, ved hvilken Disciplen, naar den drives i nogen udvidet Grad, faaer Kundskab om, hvorledes Menneskeslægten har udviklet sig, hvorledes Menneskeslægstens Tanker efterhaanden ere frede frem og have faaet Form baade i det politiske og sociale Liv, og hvorledes i det Hele taget Begivenhederne i Verden deels ere en Følge af Menneskeslægstens Udvikling og Ideer og deels atter have indvirket paa disse. Det forekommer mig derfor temmelig givet, at forsaavidt et enkelt Fag, drevet i en mere udvidet Grad i Skolen, skulde kunne siges i

ganste særlig Grad at give Sikkerhed for Dvnaelsen af almindelig Dannelse hos Eleverne, saa er det netop Historien. Det synes fremdeles at maatte indrømmes, at om man ogsaa giver Historien en saadan Udvidelse, som jeg her har antydnet, i denne Skole, hvor man derimod udelader den særlige Uddannelse i Latin og Græsk og ligeledes den særlige Uddannelse i de naturvidenskabelige og mathematiske Fag, saaledes som her foreslaaes for Skolens anden Afbeiting, saa vil der foruden Historien tillige blive Plads for en betydelig Undervisning i Danst og Oldnordist. Det kan gjerne være, at det Oldnordiste i og for sig, som det staaer udtalt etsteds i Motiverne, ikke er af absolut Betydning for den almindelige Dannelse, men det forekommer os, saaledes som jeg nylig udtalte, at dette ogsaa gjælder om en Mængde af Skolens andre Fag, ja endogsaa med Hensyn til de Fag, som man ellers er enig om passende kunne være Hovedfag i Skolerne. Vi have dernæst formeent, at Spørgsmaalet ikke alene kan sees fra dette Synspunkt. Det Oldnordiste har nemlig en Betydning for os Danst og de øvrige Nordboere, som det ikke har for andre Folk, og det Afgjørende kan derfor ikke alene være, hvad der kan siges at have Betydning for den almindelige Dannelse i videre Forstand. Naar der kunde blive Plads for en nordist-sproglig Uddannelse i Skolen — og det forekommer os, at der vil blive god Plads netop i den historiske Skole, som vi have foreslaaet — saa syntes det os fuldkomment berettiget at fordrø, at der af Skolen gives en større Udvikling heri. Det har ogsaa staaet for Udvalgets Medlemmer som noget ønskeligt og tillige som noget rimeligt, at ikke Saa her i Landet for Fremtiden ville ønske at erhverve sig en høiere Uddannelse ved at gaae gennem en lærd Skole, uden at de derfor enten tænke at benytte denne Uddannelse som Gjennemgangsled for senere at tage Embedsexamen, eller have som Formaal, særlig i Skolen at erhverve sig saadanne Forfærdigheder i de mathematiske og naturvidenskabelige Fag, der kunne være nyttige eller nødvendige i visse Livsstillinger. Der gives ved Siden af disse mange Livsstillinger, hvor det